

Decyzja

Prezydium KK

nr 129/23

ws. opinii o projekcie uchwały RM ws. Rządowego Programu Przeciwdziałania
Przemocy Domowej na lata 2024-2030

Rządowy Program Przemocy Domowej na lata 2024-2030 jest kontynuacją dotychczasowego długoletniego programu na lata 2014-2020 i następnie jednorocznych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2021-2023. W tym czasie opracowano coroczne sprawozdania z realizacji programów oraz znowelizowano szereg przepisów, które mają sprzyjać ograniczeniu tego niebezpiecznego zjawiska w Polsce.

Ze sprawozdań z realizacji Programu wynika, że pomimo podjętych wieloletnich działań, nadal przemoc doznawana od najbliższych jest istotnym problemem społecznym. Jednocześnie stwierdzono, że osoby doznające przemocy domowej i korzystające ze wsparcia, otrzymaną pomoc oceniły jako skuteczną w 83%. Zatem jest jeszcze przestrzeń do poprawy działań także w tym zakresie.

Tymczasem projekt Rządowego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej na lata 2024-2030 stanowi powielenie dotychczasowych działań, a zaproponowane zmiany są w zasadzie kosmetyczne i ograniczają się do zmiany nazewnictwa z przemocy w rodzinie na przemoc domową. Niewielkie, w stosunku do poprzednich Programów, zmiany w zakresie: obszaru, kierunku i działań w ramach Programu oraz przewidywanych efektów jego realizacji, ograniczyły się jedynie do zmiany kolejności poszczególnych działań, są zdaniem Prezydium KK niewystarczające.

W zakresie Obszaru 1: „Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna” Prezydium KK uważa, że zaproponowane działania są zbyt ogólne i mogące okazać się nadal mało skuteczne tym bardziej, że w 2021 roku nastąpiła nowelizacja m.in. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ofiary przemocy otrzymały dodatkowe formy wsparcia. Należy także pamiętać, że nie każda forma przemocy jest dla jej ofiary jak i sprawcy oczywista (np. przemoc ekonomiczna czy przemoc psychiczna), dlatego uświadamianie

zagrożeń powinno być bardziej intensywne, rozłożone w czasie i trwałe, a nie ograniczać się jedynie do jednorazowych kampanii społecznych.

Wnioski z przeprowadzanych badań powinny prowadzić do skupienia się na skuteczniejszej profilaktyce zjawiska przemocy i próbie dotarcia nie tylko do społeczeństwa jako ogółu, ale przede wszystkim do najbardziej zagrożonych przemocą grup społecznych tj. dzieci, kobiet, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. Informacje uświadamiające powinny być przekazywane w taki sposób, aby każda z wymienionych grup miała wiedzę czym jest przemoc i w jaki sposób uzyskać pomoc w jej zwalczaniu. Aby dotrzeć do adresatów przekazu nie wystarczą ogólnopolskie kampanie informacyjne, należy także prowadzić je na poziomie samorządów, zakładów pracy i instytucji opieki nad dzieckiem.

Dodatkową kwestią jest sposób prowadzenia kampanii społecznych, w świecie Internetu i mediów społecznościowych, skupienie się na tych mediach wydaje się aktualnie najistotniejsze i właśnie za ich pomocą należy trafiać z informacją do odbiorców i tu może okazać się istotną współpraca z organizacjami pozarządowymi. Niestety Program bardzo lakonicznie odnosi się do monitoringu zjawiska przemocy w sieci i nie należy oczekiwać spektakularnych wyników w tym zakresie.

Prezydium KK zwraca także uwagę, że w ramach dotychczasowego Programu zostały przeprowadzane ogólnopolskie konferencje, ale w przestrzeni publicznej nie zaistniały i trudno dotrzeć do wniosków z takich spotkań. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, które jest realizatorem tego zadania powinno przekazywać te informacje i dbać o to, by dotarły do jak najszerszego grona odbiorców. Biorąc pod uwagę konieczność intensyfikacji działań z zakresu profilaktyki, niewielki wzrost nakładów (3%) na ten Obszar działań wobec prawie 3-krotnego wzrostu całego budżetu Programu wydaje się dalece nieadekwatny i zdaniem Prezydium KK powinien zostać zwiększony.

W Obszarze 2 „Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej”, zauważalny jest wzrost nakładów na utrzymanie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy. Jednocześnie założenie utworzenia w ramach Programu na lata 2024-2030 jedynie 3 dodatkowych ośrodków może okazać się niewystarczające, biorąc pod uwagę problemy z dotarciem do ośrodków jakie sygnalizują uczestnicy zajęć terapeutycznych (brak transportu, zbyt duża odległość od domu), zwłaszcza mieszkający na obszarach wiejskich i w małych miastach.

Zasadne jest także zadeklarowane dofinansowanie funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych, tym bardziej, że tworzone są one na poziomie gminy i jako pierwsze podejmują pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niewątpliwie stałe

pogłębianie kompetencji członków tych zespołów jest niezbędne do profesjonalnej diagnozy przemocy domowej.

W Obszarze 4 „Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie służb (...)”, który jest istotnym elementem skuteczności podejmowanych działań nie przewiduje się w ramach programu dofinansowania szkoleń czy poszerzania kwalifikacji profesjonalistów pracujących z ofiarami jak i sprawcami przemocy. Ogólny niedobór psychoterapeutów, psychiatrów i psychologów zwłaszcza dziecięcych, może spowodować brak odpowiednich służb w pracy z ofiarami przemocy domowej, dlatego, zdaniem Prezydium KK należy zabezpieczyć fundusze na doskonalenia kadr, ale także na szkolenia nowych profesjonalistów.

W ramach działania 4.4 w zakresie wzmocnienia kompetencji zawodowych przewidziano działania dotyczące przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu dla pracowników, na co Prezydium KK zwracało uwagę w swoich dotychczasowych stanowiskach. Warto również poddać ewaluacji i te działania, by z jednej strony wspierać kadrę zaangażowaną w tą trudną pracę, a z drugiej, by zapobiec odpływowi cennych pracowników.

Usuwanie skutków przemocy oraz zapobieganie temu zjawisku jest procesem długotrwałym i ciągłym. Wymagającym wielu nakładów finansowych, zaangażowania wielu osób i środowisk, stałego monitoringu działań i efektów, jak również koordynacji tych działań. Potrzebny jest również stały rozwój i wsparcie służb realizujących poszczególne zadania. Ponadto potrzebna jest stopniowa zmiana i modyfikacja działań w zakresie ograniczania zjawiska przemocy domowej, czego niestety brakuje w projekcie Programu na lata 2024-2030.

Gdańsk, 4 października 2023 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek